

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

ویژه درختکاری

درخت و درخت کاری از منظر اسلام

آحاد مردم نسبت به حفظ زمین بویژه از طریق کاشت نهال و حفظ درختان موظف اند زیرا درختان در سالم سازی و پاکیزگی هوا تأثیر عمیق و ویژه دارند. اهتمام اسلام به درختکاری و افشاندن دانه یا کاشتن شاخه‌ی ثمربخش، کاملاً در متون دینی مشاهده می شود؛ به گونه ای که گاهی کاشتن درخت، در ردیف بهترین و مقدس ترین کارهای خیر قرار می گیرد، چنان که رسول اکرم(ص) " **درختکاری** " را در کنار تعلیم دانش، ساختن مسجد، به ارث گذاشتن قرآن یا کتاب علمی سودمند و... قرار داده است(کنز العمال، ج ۱۵، ص ۹۵۳-۹۵۴). که اهتمام آن حضرت به درختکاری را می رساند. در اسلام، هم درباره ی نگهداری درخت و آبیاری آن دستور رسیده و هم از قطع آن نهی شده است. (مفاتیح الحیات ص ۷۰۹) پیامبر گرامی (ص) فرمود: هرکس درخت طلع - موز - و سدر را سیراب کند، گویا انسان مؤمن تشنه را سیراب کرده است. (تفسیر العیاشی ج ۲ ص ۸۶)

درباره **قطع** درخت نیز آن بزرگوار می فرماید: هرکس - بی جهت - درخت سدری را قطع کند خدا سرش را در آتش فرو می برد. (بحار الانوار ج ۶۳ ص ۱۱۳). از امیرالمؤمنین(ع) نقل است: بریدن درخت خرما روا نیست. (الکافی ج ۵ ص ۲۶۴) ضمن آنکه حفظ درخت برای مناطق کم درخت و بیابانی را سودمندتر معرفی کرده و فرمودند: قطع درخت سدر در مناطق بیابانی روا نیست، چرا که درخت، در آن مناطق کم است. (الکافی ج ۵ ص ۲۵۴).

حضرت امام صادق (ع) فرمود: درخت ها - از جمله - ثمر دهنده ها را قطع نکنید که - اگر چنین کنید - خدا سخت بر شما عذاب فرو می ریزد. (وسائل الشیعه ج ۱۹ ص ۳۹). از امام رضا (ع) نقل است: قطع درخت - در صورت اضطرار - با تبدیل و جایگزینی، مانعی ندارد و فرمودند: امام کاظم (ع) درخت سدری را قطع کرد و درخت انگوری را بجای آن کاشت. (الکافی ج ۵ ص ۲۶۳-۲۶۴).

اهمیت درخت کاری:

چنان است که رسول خدا(ص) درباره آن فرمود: اگر نهالی در دست یکی از شماست و در آستانه ی برپایی قیامت، به اندازه کاشتن آن فرصت دارد، آن را بکار. (مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۴۶۰). امام صادق(ع) می فرماید: امیرمؤمنان با خود بارهای هسته خرما را حمل می کرد. پرسیدند: ای ابوالحسن! چه چیزی همراه داری؟ فرمود: اگر خدا بخواهد درخت خرماست، پس آنها را کاشت و هسته ای را فرو نگذاشت. (الکافی ج ۵ ص ۷۵) رسول خدا (ص) می فرماید: بهترین و با برکت ترین چیز درخت خرماست، هر کس آن را فروخت پولش همچون خاکستری بر باد رود، مگر اینکه چیزی، جایگزین آن کند. (الکافی ج ۵ ص ۲۶۱).

پاداش معنوی درختکاری:

در فرهنگ اسلامی کسی که خدمت کند؛ اگرچه خدمت وی بسیار ناچیز باشد، پاداش معنوی عظیمی خواهد داشت. پیامبر اکرم (ص) در این باره می فرماید: " هر مسلمانی که درختی بکارد یا کشاورزی کند، در برابر هر مقداری از آن که انسان، پرنده و یا حیوانی بهره مند گردد، خداوند پاداشی مثل پاداش صدقه به وی خواهد داد". (مستدرک الوسائل ج ۱۳ ص ۴۶۰).

امام صادق (ع) فرمود: مؤمن پس از مرگش از شش خصلت سود می برد؛ فرزند صالحی که برایش آموزش بطلبد، قرآنی که خوانده، چاه آبی که حفر کرده و نهال و بذری که کاشته است و... (بحار الانوار ج ۱۰۳ ص ۶۴).

نگاه قدسی قرآن به گیاهان:

امام صادق(ع) می فرماید: هرگاه خواستی نهالی بکاری یا در زمین بذر بپاشی بگو: " وَ مَثَلٌ كَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ كَسَحَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَ فَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ تُؤْتِي أَكْلَهَا كُلٌّ حِينَ يُادِنُ رَبُّهَا " - ابراهیم ۲۴/ - (الکافی جلد ۵ ص ۲۶۳). هرگاه خواستی بذر بپاشی بگو: " اَللّٰهُمَّ فَقَدْ بَدَرْتُ، وَ اَنْتَ الزَّارِعُ، فَاجْعَلْهُ حَبًّا مُّتِرَاكِمًا ". (الکافی جلد ۵ ص ۲۶۳).

تأثیر گیاهان و فضای سبز بر نشاط و شادابی انسان:

بر طبق روایتی از امام موسی بن جعفر(ع): نگاه به گیاهان خرم و سرسبز چشم را جلا و بر روشنایی آن می افزاید. (بحارالانوار ج ۱۰ ص ۲۹۱) رسول خدا(ص) می فرماید: نگاه کردن به سبزه دیده را روشنی بخشیده. (الجامع الصغیر ج ۱ ص ۵۳۷) و باعث نشاط و فرح (صحیفه الرضا ص ۷۲). و بفرمایش حضرت امیرمؤمنان (ع) مایه شادابی، نشاط و حیات است. (عیون اخبار الرضا ج ۲ ص ۴۰).

پیامبر(ص) نسبت به بوی خوش گل اظهار علاقه می کرد و می فرمود: یکی از چیزهایی که از دنیای شما محبوب من است بوی خوش است. (کتاب الخصال ۱۶۵)؛ همچنین برای ترغیب به بوی خوش و تشویق به ایجاد فضای عطرآگین می فرمود: اگر خدا به بهشتیان اذن تجارت می داد، به تجارت پارچه و عطر می پرداختند. (کنز العمال ج ۴ ص ۳۱) - کنایه از اهتمام به حفظ محیط سالم و هوای پاک و معطر - . امام صادق(ع) می فرماید: نگاه کردن به جنگل و سبزه چهره را نورانی و درخشان می کند. (کتاب الخصال ص ۲۳۷). از اینرو پیامبر اکرم(ص) نگاه به گیاهان سبز و خرم و آب را بسیار دوست میداشت. (الفوائد المجموعه ص ۲۴۱).

امام علی (ع) زمین بوسیله باغ های زیبا همگان را به سرور و شادی دعوت می کند با لباس نازک گلبرگ ها که بر خود پوشید هربیننده ای را به وجد می آورد (نهج البلاغه - خطبه ۹۱) لذا غنچه ها، شکوفه ها، درختان، جنگل ها و مراتع از جمله شاهکارهای زیبای طبیعت محسوب شده که تأمل در این نعمتها در روح انسان سه اثر بزرگ دارد:

- اندوه را می زداید. به انسان آرامش می بخشد و وی را شاد و خوشحال می کند.
- تماشای جمال دل آرای طبیعت و زیبایی های شگفت آور آن، می تواند انسان را به نظاره ی زیبایی های غیر محسوس رهنمون شود.
- خداوند روح انسان را به گونه ای آفرید که بدون ارتباط با زیبایی ها به خمودی می گراید و راکد و خنثی می شود. (تفسیر نهج البلاغه علامه محمد تقی جعفری، ج ۱۶)

گیاهان آیت هستی و قدرت خداوند:

درختان، گیاهان و سبزه زاران نیز همانند آب ها، آیت هستی و نشانگر قدرت خداوند متعال هستند. اگر آدمیان از سر بصیرت به آنها بنگرند و در آنها بیندیشند زمینه اعتقاد به خداوند در آنها فراهم و تقویت می شود؛ از اینرو خداوند در آیات متعدد قرآن، آدمیان را به تفکر درباره گیاهان و چگونگی فراز آمدن آنها از دل خاک و ... فراخوانده است. (سوره انعام/آیه ۹۵ تا ۹۹ سوره حجر/آیه ۱۹ سوره واقعه /آیه ۶۵)

هر ورقش دفتری است معرفت کردگار

برگ درختان سبز در نظر هوشیار

